

Sygn. akt XII Gz 464/13

POSTANOWIENIE

Dnia 05 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział XII Gospodarczy Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jolanta Safader – Skwarlińska (spr.)

Sędziowie: SSO Ewa Górniak

SSO Grażyna Tarkowska

po rozpoznaniu w dniu 05 listopada 2013 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko A. C.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

od postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku z dnia 07 czerwca 2013 r. w przedmiocie odrzucenia sprzeciwu pozwanego A. C. od nakazu zapłaty z dnia 26 kwietnia 2013r., sygn. akt IV GNc 1362/13

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie w całości.

Sygn. akt XII Gz 464/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 07 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku w sprawie z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. przeciwko A. C. o zapłatę, sygn. akt IV GNc 1362/13, na podstawie art. 504 § 1 k.p.c. odrzucił sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 26 kwietnia 2013r., jako wniesiony po upływie terminu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zapłaty (art. 502 § 1 k.p.c.).

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że nakaz zapłaty wraz z odpisem pozwu i pouczeniem o sprzeciwie został doręczony pozwanemu w dniu 20 maja 2013 r., natomiast pozwany wniósł sprzeciw w dniu 04 czerwca 2013 r., czyli po upływie terminu do jego wniesienia.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pozwany zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 133 § 1 k.p.c. w zw. z art. 502 § 1 k.p.c. oraz art. 504 § 1 k.p.c., poprzez doręczenie nakazu zapłaty wraz z pozwem na adres nie będący adresem zamieszkania pozwanego oraz do rąk osoby nieuprawnionej oraz błędne uznanie przez Sąd I instancji, iż sprzeciw od nakazu zapłaty został złożony po upływie terminu ustawowego do jego złożenia.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

- uchylenie zaskarżonego postanowienia;
- zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa prawnego, według norm przepisanych;
- dopuszczenie dowodów z dokumentów załączonych do zażalenia;
- wezwanie na rozprawę i dopuszczenie dowodu z zeznań świadka K. P., zam. ul. (...), (...)-(...) O. – na okoliczność doręczenia nakazu zapłaty oraz braku upoważnienia do odbioru korespondencji w imieniu pozwanego;
- przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, z ograniczeniem do przesłuchania strony pozwanej – na okoliczność doręczenia nakazu zapłaty oraz braku upoważnienia do odbioru korespondencji w imieniu pozwanego, złożenia sprzeciwu w terminie ustawowym;
- ewentualnie, na wypadek, gdyby Sąd uznał, iż upłynął termin do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty wniósł o przywrócenie terminu do złożenia sprzeciwu.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że od dnia 08 lipca 2009 r. zamieszkuje pod adresem: (...)-(...) O., ulica (...), który to adres wskazywał również w odrzuconym sprzeciwie. Tymczasem powód w pozwie nie wskazał adresu zamieszkania pozwanego, a jedynie adres głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej. Skarżący wyjaśnił, że o doręczeniu nakazu zapłaty dowiedział się w dniu 24 maja 2013 r. od K. P., który przekazał mu przesyłkę, twierdząc, iż odebrał ją 21 maja 2013r., a nie - jak wynika z treści zaskarżonego postanowienia – w dniu 20 maja 2013 r. Skarżący podniósł, że K. P. był w owym czasie zatrudniony w firmie (...) s.c.” z siedzibą przy ul. (...) w O. na stanowisku handlowca, natomiast nie był on pracownikiem firmy pozwanego (...) z siedzibą przy ul. (...) w O., nie był też on uprawniony do odbierania korespondencji w imieniu pozwanego. Zdaniem pozwanego skoro w niniejszej sprawie nakaz zapłaty wraz ze sprzeciwem został doręczony zarówno pod nieprawidłowy adres, jak i do rąk osoby nieuprawnionej, to uznać należy, że składając sprzeciw od nakazu zapłaty w dniu 04 czerwca 2013r. pozwany dokonał tej czynności procesowej w terminie.

Skarżący z ostrożności procesowej wniósł o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu, gdyż ewentualne uchybienie terminowi do jego wniesienia nie jest spowodowane jego winą.

Powód w odpowiedzi na zażalenie pozwanego wniósł o jego oddalenie i o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanego, jako uzasadnione podlegało uwzględnieniu.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy zważyć należy, że pozwany jest osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, a zatem stosownie do utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego zdolność sądową w postępowaniu przed sądem gospodarczym ma osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą. Z tego powodu, jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 stycznia 1993 r. sygn. akt II CRN 74/92 (OSP 1993, z. 10, poz. 193), pozew skierowany przeciwko takiej osobie powinien wskazywać jej miejsce zamieszkania. Okoliczność ta ma znaczenie zarówno dla prawidłowego oznaczenia pozwanego w pozwie (art. 126 § 2 i art. 187 § 1 k.p.c.), jak i dla sposobu dokonywania doręczeń pism sądowych (art. 133, 135, 138 i 139 k.p.c.), albowiem doręczenie pism sądowych wymienionej osobie następuje według zasad przewidzianych dla doręczeń osobie fizycznej (tak w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1993 r. w sprawie II CRN 74/92 (LEX nr 5371, OSP 1993/10/193).

W judykaturze utrwalony jest pogląd, że przedsiębiorcom – osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji podmiotów prowadzących działalność gospodarczą dokonuje się doręczeń według

zasad przewidzianych dla osób fizycznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2006r., IV CK 287/05, LEX nr 398457; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2010r., III CZP 105/10, LEX nr 694257).

W tej konkretnej sprawie, doręczanie pism sądowych pozwanemu powinno następować – zdaniem Sądu Okręgowego - według zasad przewidzianych dla doręczeń osobie fizycznej, a więc na adres jego miejsca zamieszkania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 1995r., II CRN 4/95, LEX nr 50590; także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1993r. w sprawie II CRN 74/92, LEX nr 5371, OSP 1993/10/193).

W celu prawidłowego oznaczenia miejsca zamieszkania, konieczne jest wyjaśnienie, że miejsce zamieszkania to nie tylko wskazanie miejscowości, w której dana osoba przebywa z zamiarem stałego pobytu (art. 25 k.c.), ale dokładny jej adres. Odesłanie do przepisów kodeksu cywilnego oznacza, że znajdują zastosowanie przepisy art. 25-28 k.c. Wynika z tego, że miejscem zamieszkania jest miejscowość, w której osoba fizyczna przebywa z zamiarem stałego pobytu. Decyduje, więc łączne występowanie elementu obiektywnego (zamieszkiwanie w sensie fizycznym) i subiektywnego (zamiar pobytu, przejawiający się w tym, że osoba z danej miejscowości uczyniła sobie główny ośrodek aktywności życiowej). Jest to o tyle istotne, że przy ustalaniu ogólnej właściwości miejscowej sądu nie decyduje miejscowość, w której osoba pozwana jest zameldowana, ale ta miejscowość, w której ona przebywa z zamiarem stałego pobytu (tak w postanowieniu z dnia 3 maja 1973 r. Sąd Najwyższy w sprawie I CZ 48/73, LEX nr 7250). Wobec powyższego dla prawidłowego oznaczenia miejsca zamieszkania obojętne jest gdzie osoba fizyczna prowadzi działalność gospodarczą bądź gdzie jest zameldowana, choć niewątpliwie w okolicznościach konkretnej sprawy mogą się one pokrywać.

Jak wynika z analizy akt sprawy nakaz zapłaty z dnia 26 kwietnia 2013r., sygn. akt IV GNC 1362/13r., wydany przeciwko pozwanemu A. C. przez Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku w postępowaniu upominawczym został przesłany na adres przy ul. (...)w O., tj. na adres wskazany przez powoda w pozwie. Przesyłka zawierająca ww. nakaz zapłaty wraz z odpisem pozwu została odebrana przez K. P. w dniu 20 maja 2013r. (k. 20 akt). Adres przy ul. (...)w O., tj. adres wskazany przez powoda w pozwie, nie jest adresem zamieszkania pozwanego A. C., lecz jego adresem do doręczeń jako przedsiębiorcy, wpisanym do Centralnej Ewidencji Informacji Działalności Gospodarczej (CEIDG). Jak wynika bowiem z przedstawionego przez pozwanego poświadczenia zameldowania na pobyt stały z dnia 27 czerwca 2013r. – pozwany w dniu 08 lipca 2009r. został zameldowany na pobyt stały w O. przy ulicy prof. W. M. 12/31 (k. 32 akt). W zażaleniu pozwany podał, że jego adres zamieszkania pokrywa się z adresem zameldowania.

Zwrócić też należy uwagę, że zgodnie z art. 139 § 3 k.p.c. – w brzmieniu obowiązującym od dnia 20 marca 2007r. - pisma dla osób prawnych, organizacji, osób fizycznych podlegających wpisowi do rejestru albo ewidencji na podstawie odrębnych przepisów - w razie niemożności doręczenia w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających z uwagi na nieujawnienie w rejestrze albo w ewidencji zmiany adresu, a w przypadku osób fizycznych miejsca zamieszkania i adresu - pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowe miejsce zamieszkania i adres są sądowi znane. W/w przepis w obecnym brzmieniu został wprowadzony przez art. 1 ust. 5 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2006, Nr 235, poz. 1699). Nadto, stosownie do art. 139 § 4 k.p.c., sąd rejestrowy przy ogłoszeniu lub doręczeniu postanowienia o pierwszym wpisie poucza wnioskodawcę o skutkach zaniedbania ujawnienia w rejestrze zmian określonych w § 3 tego artykułu. Zastosowanie przepisu art. 139 § 3 k.p.c. uwarunkowane jest: po pierwsze, pouczeniem wnioskodawcy - przez sąd rejestrowy przy ogłoszeniu lub doręczeniu postanowienia o pierwszym wpisie - o skutkach zaniedbania ujawnienia w rejestrze zmian o których stanowi art. 139 § 3 k.p.c., po drugie, niemożność doręczenia w sposób przewidziany w ostatnio powołanym artykule wywołana została nieujawnieniem w rejestrze albo w ewidencji przez osoby prawne i organizacje zmiany adresu, a w odniesieniu do osób fizycznych poza adresem także miejsca zamieszkania, po trzecie, sądowi nie jest znane nowe miejsce zamieszkania i adres (por. T. Żyznowski [w:] Kodeks postępowania cywilnego pod red. H. Doleckiego i T. Wiśniewskiego, tom I, LEX a Wolters Kluwer business, komentarz do art. 139 k.p.c.).

Zauważyć należy, że intencją ustawodawcy wprowadzającego, przez art. 1 ust. 5 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2006, Nr 235, poz. 1699), przepis art. 139 § 3 k.p.c. w obecnym brzmieniu było powiązanie skutków nieujawnienia przez osobę fizyczną zmiany jej adresu zamieszkania w ewidencji działalności gospodarczej z obowiązkiem poinstruowania w/w osoby fizycznej

o konsekwencjach takiego zaniedbania i dlatego w art. 3 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2006. Nr 235, poz. 1699), zmieniono art. 29 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w ten sposób, że w ust. 3 po pkt 4 dodano pkt 5 w brzmieniu: „5) pouczenie o skutkach zaniedbania ujawnienia w ewidencji zmian określonych w art. 139 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.).” Zatem po w/w zmianie organ ewidencyjny miał obowiązek zawrzeć w/w pouczenie, przy czym w tym kształcie w/w przepis obowiązywał od dnia 20 marca 2007 r. do dnia 7 marca 2009r. (zob. ustawa z dnia 19 grudnia 2008r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2009r., Nr 18, poz.97). Natomiast przepisy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w jej obecnym brzmieniu odnoszące się do Centralnej Ewidencji Informacji Działalności Gospodarczej (CEIDG), która to ewidencja zastąpiła z dniem 01 lipca 2011r. gminne ewidencje działalności gospodarczej (zob. ustawa z dn. 13 maja 2011r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2011, Nr 131, poz. 764), nie przewidują obowiązku pouczenia przedsiębiorcy o skutkach stosowania art. 139 § 3 k.p.c.

Z zaświadczenia z Centralnej Ewidencji Informacji Działalności Gospodarczej (CEIDG) dołączonego do pozwu dotyczącego pozwanego A. C.wynika, że rozpoczął on działalność gospodarczą z datą 01 grudnia 2006r. (k. 13 akt), a zatem pozwany nie rejestrował działalności gospodarczej w okresie obowiązywania art. 29 ust. 3 pkt 5 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Nadto, w aktach sprawy brak jakichkolwiek danych, z których wynikałoby że pozwany był pouczony o skutkach zaniedbania ujawnienia adresu zamieszkania czy też zmiany tego adresu.

W ocenie Sądu Okręgowego, skoro brak dowodów na to, by pozwany został pouczony o skutkach zaniedbania ujawnienia w ewidencji zmian określonych w art. 139 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964r. - Kodeks postępowania cywilnego, to art. 139 § 3 k.p.c. w ogóle nie może mieć do niego zastosowania. Zauważyć należy, że w uchwale z dnia 8 listopada 2006 r. sygn. akt III CZP 103/2006, LEX nr 197687, Sąd Najwyższy przyjął, iż Artykuł 139 § 3 kpc nie ma zastosowania do przedsiębiorcy - osoby fizycznej wpisanej do ewidencji działalności gospodarczej. W uzasadnieniu w/w orzeczenia SN stwierdził, że warunkiem stosowania sankcji z art. 139 § 3 k.p.c. wobec osób fizycznych, które nie ujawniły zmiany miejsca zamieszkania w ewidencji działalności gosp. jest ich uprzednie pouczenie, cyt: „Ta podstawa pozostawienia pisma w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia wymaga uprzedniego pouczenia przedsiębiorcy o przewidzianym w tym przepisie skutku. Sąd rejestrowy - jak stanowi art. 139 § 4 kpc - przy ogłoszeniu lub doręczeniu postanowienia o dokonany wpisie poucza wnioskodawcę o skutkach zaniedbania ujawnienia w rejestrze zmian, o których mowa w powyżej przytoczonym § 3 tego artykułu. Z powyższego wynika, że warunkiem zastosowania nowej - wprowadzonej w art. 139 § 3 kpc - podstawy pozostawienia pisma sądowego w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia jest uprzednie pouczenie strony przez sąd rejestrowy o przewidzianym w tym przepisie skutku. Obowiązek pouczenia został nałożony na sąd rejestrowy jako organ prowadzący postępowanie rejestrowe ”.

Jak już wyżej wskazano, w niniejszej sprawie doręczanie pism sądowych pozwanemu powinno następować – zdaniem Sądu Okręgowego - według zasad przewidzianych dla doręczeń osobie fizycznej, a więc na adres jego miejsca zamieszkania, tj. ul. (...) w O., tym bardziej, że – jak wskazał sam pozwany – adres ten pokrywa się z adresem zameldowania. W świetle przepisów o doręczeniach, które mają charakter obligatoryjny, rzeczą Sądu Rejonowego było zatem przesłanie korespondencji sądowej na rzeczywisty adres zamieszkania pozwanego, czego Sąd pierwszej instancji zaniechał. Dodać należy, że w art. 135 § 1k.p.c. unormowano tzw. doręczenie właściwe, tj. do rąk adresata pisma. Doręczenia dokonywane są przede wszystkim tam, gdzie adresat mieszka, a przy trudnościach z takim doręczeniem – w miejscu jego pracy, z tym że także w miejscu pracy pisma powinny być doręczane adresatowi osobiście. Artykuł 135 § 1 k.p.c. wskazuje miejsca doręczenia tzw. właściwego (do rąk adresata), przy czym o dwóch pierwszych z nich („w mieszkaniu”, „w miejscu pracy”) decyduje sąd, umieszczając na piśmie odpowiedni adres. Pierwszeństwo ma doręczenie w mieszkaniu (w miejscu zamieszkania – art. 126 § 2 k.p.c.), a dopiero w razie trudności z tym związanych – w miejscu pracy. Dopiero wobec braku możliwości doręczenia pism w ten sposób można je doręczyć adresatowi tam, gdzie się go zastanie.

W konsekwencji nie sposób uznać, aby nakaz zapłaty skierowany na adres przy ul. (...) w O. został skutecznie doręczony, co w rezultacie skutkuje tym, że nie rozpoczął się bieg terminu do jego zaskarżenia zgodnie z dyspozycją art. 502 k.p.c.

Tym samym koniecznością stało się uchylene przedmiotowego postanowienia, o czym Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.